

Enstitü: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı: Temel Eğitim

Programı: Okul Öncesi Eğitimi

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ebru AYDIN YÜKSEL

Tez Türü ve Tarihi: Yüksek Lisans-Eylül 2024

ÖZET

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ SOSYAL-DUYGUSAL UYUMLARININ AKRAN İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Selin KILIÇ

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi dönem çocuklarının sosyal-duygusal uyumlarının akran ilişkileri bağlamında incelenmesidir. Araştırma, nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi desenlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın nicel boyutunda tarama deseni, nitel boyutunda ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri Öğretmen Bilgi Formu, Çocuk Bilgi Formu, Marmara Sosyal Duygusal Uyum Ölçeği (Masdu-5 Yaş) ve Akran İlişkileri Gözlem Formu aracılığıyla toplanmıştır.

Araştırmanın nicel boyutundaki örneklem grubunu İstanbul ili Bahçelievler ilçesindeki Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden 60-71 ay grubundaki 258 çocuk oluşturmuştur. Araştırmanın nicel örneklem grubunu oluşturan 258 çocuğun sosyal-duygusal uyumları Marmara Sosyal Duygusal Uyum Ölçeği (Masdu-5 Yaş) aracılığıyla belirlenmiştir. 258 çocuktan sosyal-duygusal uyum düzeyi yüksek olan beş çocuk ve sosyal-duygusal uyum düzeyi düşük olan beş çocuk olmak üzere toplamda 10 çocuk belirlenerek araştırmanın nitel örneklem grubu oluşturulmuştur. Nitel örneklem grubundaki 10 çocuk araştırmacı tarafından hazırlanan Akran İlişkileri Gözlem Formu aracılığıyla katılımsız gözlem yapılarak gözlemlenmiştir.

Araştırmanın nicel veri analizi kısmında örneklem grubunu oluşturan çocukların MASDU toplam puanlarının çocukların ve öğretmenlerinin demografik bilgilerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *bağımsız grup t testi* ve *tek yönlü varyans analizi* (ANOVA) testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın nitel veri analizi kısmında ise içerik analizinden ve tümevarımcı analiz tekniğinden yararlanılmıştır.

Araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarının sosyal-duygusal uyumlarının çocukların demografik özelliklerinden yaş, cinsiyet, anne-baba öğrenim düzeyi, kendisi dışındaki kardeş sayısı, kardeş cinsiyeti ve öğretmenlerin demografik özelliklerinden cinsiyet, yaş, öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi dönem çocuklarının sosyal-duygusal uyumlarının öğretmenlerin demografik özelliklerinden mesleki deneyim süresi ve sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Söz konusu farklılığın öğretmenleri

0-5 yıl arasında deneyimi bulunan çocukların ve sınıfında 21-30 çocuk bulunan çocukların lehine gerçekleştiği tespit edilmiştir. Ayrıca sosyal-duygusal uyum düzeyi yüksek olan çocukların daha fazla olumlu sosyal davranışlar gösterdiği tespit edilirken sosyal-duygusal uyum düzeyi düşük olan çocukların daha fazla olumsuz davranışlar gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar çocukların sosyal-duygusal uyumlarının akran etkileşimlerinin niteliğini etkilediğini doğrulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul ncesi, Sosyal Duygusal Geliřim, Sosyal Beceri, Sosyal-Duygusal Uyum, Akran İlişkileri, Karma Yntem

Bilim Dalı Sayısal Kodu:

University: Istanbul Kültür University

Institute: Institute of Graduate Studies

Department: Basic Education

Programme: Preschool Education

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Ebru AYDIN YÜKSEL

Degree Awarded and Date: Master Thesis-September 2024

ABSTRACT

Examining the Social-Emotional Adjustment of Preschool Children in the Context of Peer Relationships

Selin KILIÇ

The aim of this study is to examine the social-emotional adjustment of preschool children within the context of peer relationships. The research was conducted using an explanatory sequential design, one of the mixed methods research designs that employs both quantitative and qualitative methods. In the quantitative dimension of the research, a survey design was used, while a case study design was used in the qualitative dimension. Data for the study were collected using the Teacher Information Form, Child Information Form, Marmara Social-Emotional Adjustment Scale (Masdu-5 Years), and Peer Relationships Observation Form.

The quantitative sample group of the study consisted of 258 children aged 60-71 months attending independent preschools affiliated with the Ministry of National Education in the Bahçelievler district of Istanbul. The social-emotional adjustment levels of these 258 children were determined using the Marmara Social-Emotional Adjustment Scale (Masdu-5 Years). From these 258 children, a total of 10 children were selected to form the qualitative sample group—five children with high social-emotional adjustment levels and five children with low social-emotional adjustment levels. These 10 children were observed by the researcher using the Peer Relationships Observation Form through non-participant observation.

In the quantitative data analysis of the study, independent sample t-tests and one-way ANOVA tests were used to determine whether the MASDU total scores of the children varied according to their and their teachers' demographic information. In the qualitative data analysis, content analysis and inductive analysis techniques were employed.

The study found that preschool children's social-emotional adjustment did not show a significant difference based on the demographic characteristics of the children, such as age, gender, parental education level, number of siblings other than themselves, sibling gender, and the demographic characteristics of the teachers, such as gender, age, and education level. However, it was determined that there was a significant difference in preschool children's social-emotional adjustment based on the teachers' demographic characteristics of professional experience and class size. This difference was found to be in favor of children whose teachers had 0-5 years of

experience and children in classes with 21-30 students. Additionally, it was found that children with high social-emotional adjustment levels exhibited more positive social behaviors, while children with low social-emotional adjustment levels exhibited more negative behaviors. The results of the study confirmed that children's social-emotional adjustment affects the quality of their peer interactions.

Key words: Preschool, Social-Emotional Development, Social Skills, Social-Emotional Adjustment, Peer Relationships, Mixed Methods

Science Code:

